

TALE

11. juni 2010

J.nr. 2010-0009439

Analyse og overvågning/haw

Beskæftigelsesministerens tale ved samråd i AMU
mandag d. 14. juni 2010 - samrådsspørgsmål C og D,
L 222 og L 224

Spørgsmål C

”Vil ministeren give et samlet overblik over konsekvenserne for de personer, som bliver ramt af halveringen af dagpengeperioden, fordoblingen af genoptjeningsperioden samt firedoblingen af beregningsperioden?”

Spørgsmål D

”Vil ministeren give eksempler på, hvordan der kan sammensættes reelle uddannelses tilbud til henholdsvis en ufaglært, en faglært, samt ledige med videreudgående uddannelse, således de ikke falder ud af dagpengesystemet?”

Samrådstale:

Jeg er blevet stillet to spørgsmål, et om konsekvenserne af forslagene på dagpengeområdet og et om uddannelses tilbud til ledige. Jeg vil svare på de to spørgsmål i forlængelse af hinanden.

Spørgsmål C

Spørgeren ønsker, at jeg skal give et samlet overblik over konsekvenserne af forslagene om afkortning af dagpengeperioden til to år, harmonisering af beskæftigelseskravet ved genoptjening af dagpenge og forslaget om en 12 måneders beregningsperiode for dagpenge.

11. juni 2010

J.nr. 2010-0009439

Analyse og overvågning/haw

Jeg kan give et overblik over konsekvenserne af de første to forslag. De er begge fremsat og under behandling i Folketinget. Jeg kan imidlertid ikke fortælle om konsekvenserne af forslaget om udvidelse af beregningsperioden til 12 måneder. Forslaget er endnu ikke fremsat, og der arbejdes stadig på den konkrete udformning af forslaget. Så en gennemgang af det forslag må I have til gode til efteråret, hvor det vil blive fremsat.

Nu har spørgeren spurgt lidt ukonkret til ”konsekvenserne”. Det har jeg valgt at fortolke som de samfundsøkonomiske og de beskæftigelsesmæssige konsekvenser. Og lad mig starte med at slå fast, at vi gør det her, fordi det er et rigtigt og nødvendigt skridt i den nuværende økonomiske situation, og det vil medvirke til at sikre den danske økonomis langsigtede holdbarhed.

De to forslag vil påvirke de lediges adfærd – og adfærd ændringerne vil medføre strukturforbedringer på arbejdsmarkedet.

Når forkortelsen af dagpengeperioden er fuldt indfaset, vurderes det at øge beskæftigelsen med ca. 13.000 personer. Forslaget indebærer også, at aktivering på fuld tid efter 2 ½ år udfases. Det vil - alt andet lige - reducere beskæftigelsen med 2.000 i forhold til de nugældende regler. Samlet set vurderes effekten at blive omkring 11.000 flere i beskæftigelse, hvilket er på linje med Arbejdsmarkedskommissionens vurdering.

Forslaget om genoptjeningskravet forventes at øge beskæftigelsen med yderligere 2.000 personer, hvilket også svarer til Arbejdsmarkedskommissionens vurdering.

Samlet set vil de to forslag altså styrke beskæftigelsen med i alt omkring 13.000 personer.

----- O -----

Men, vil nogen hævde: Er konsekvensen ikke, at rigtig mange ledige vil falde ud af dagpengesystemet? Nej det er ikke min forventning.

Erfaringer med tidligere afkortninger af dagpengeperioden op gennem 1990'erne er, at ledige finder beskæftigelse på egen hånd inden ophøret af dagpengeretten.

Vi ved, at forholdsvis få i dag ender med at opbruge dagpengeretten. Det gælder 1.000-2.000 personer om året, hvoraf nogle straks opfylder genoptjeningskravet og bliver berettiget til en ny dagpengeperiode. Det tal har ligget konstant i en del år og har ikke i nævneværdig grad været påvirket af tidligere afkortninger af dagpengeperioden.

Det skønnes, at afkortningen af dagpengeperioden vil betyde, at antallet af ledige, der falder ud af dagpenge-systemet, maksimalt kan stige til 2.000 til 4.000 personer. Altså lidt mere end de nuværende mellem 1.000 og 2.000 personer.

Af de personer, der i dag falder ud af dagpengesystemet, ved vi, at omkring 1/3 i stedet får kontanthjælp. Det forventer vi fortsat vil være tilfældet. Blandt de resterende 2/3 vil der være en del, der kommer i beskæftigelse, og nogle vil genoptjene fornyet dagpengeret. Endelig vil der være nogle som på grund af for stor formue, eller fordi ægtefællen tjener for meget, ikke vil være berettiget til kontanthjælp, men ikke væsentlig flere end i dag.

----- O -----

Forslaget om harmonisering af beskæftigelseskravet i forbindelse med genoptjening af dagpengeret berører personer,

11. juni 2010

J.nr. 2010-0009439

Analyse og overvågning/haw

der opbruger deres dagpengeret. Forslaget betyder, at der gennem hele ledigheds-perioden skal være en tættere tilknytning til arbejdsmarkedet, hvis der skal sikres en genoptjening til fornyet dagpengeret. Tidligere var det nok - set over tre år - at arbejde i to måneder om året i gennemsnit. Forslaget betyder, at der i gennemsnit skal arbejdes fire måneder på fuld tid om året over tre år for at kunne genoptjene fornyet dagpengeret.

Afkortningen af dagpengeperioden skønnes at medføre en forøgelse af den persongruppe, der direkte berøres af forslaget om at forøge beskæftigelseskravet, dvs. personer, der tidligere kunne genoptjene fornyet dagpengeret ved 6 måneders beskæftigelse. Det skønnes, at dette antal fordobles fra ca. 1.100 til ca. 2.200 som følge af afkortningen.

Det skønnes, at omkring halvdelen af dem, der bliver direkte berørt af forslaget, dvs. ca. 1.100 personer, vil opfylde det nye beskæftigelseskrav gennem øget beskæftigelse og dermed opnå ret til en ny dagpengeperiode.

Det vurderes, at omkring 25 pct., dvs. godt 500 personer, vil finde varig beskæftigelse eller blive selvforsørgende på anden vis. De resterende godt 500 personer vurderes ikke at ville opfylde det nye beskæftigelseskrav og vil derved ikke kunne opnå ret til dagpenge. En stor del af disse personer vurderes i stedet at være berettiget til kontanthjælp.

----- 0 -----

Jeg vil godt slutte denne gennemgang af med at gentage, at jeg er af den klare overbevisning, at dagpengereformen er et rigtigt og nødvendigt skridt at tage.

Nedsættelse af dagpengeperioden og forhøjelse af beskæftigelseskravet vil styrke lediges tilskyndelse til at komme hurtigt i job og søge mere permanent beskæftigelse.

Det vil medføre en væsentlig styrkelse af beskæftigelsen på lidt længere sigt. Det har vi brug for – for at genoprette dansk økonomi og for at sikre den nødvendige arbejdskraft i fremtiden.

Spørgsmål D

Og lad mig så gå til det andet samrådsspørgsmål, nemlig hvordan vi kan sammensætte uddannelses tilbud til ledige, *så de ikke falder ud af dagpengesystemet.*

Først vil jeg godt slå én ting fast. Målet med den aktive beskæftigelsesindsats er, at ledige skal i arbejde så hurtigt som muligt. Ikke at de skal blive i dagpengesystemet så længe som muligt. Det håber jeg, at spørgeren er enig med mig i.

Og så er jeg ellers glad for, at Hr. Bjarne Laustsen har givet mig mulighed for at komme med eksempler på, hvordan der kan sammensættes reelle uddannelses tilbud til henholdsvis en ufaglært, en faglært, samt en ledig med en videreudgående uddannelse, for mulighederne er mangfoldige.

Ja, de eksempler vil jeg meget gerne give, men først vil jeg sørge for, at vi har rammerne for beskæftigelsesindsatsen på plads.

Som sagt, er det målet med beskæftigelsesindsatsen at hjælpe ledige i job så hurtigt som muligt.

Her kan uddannelse være den hurtigste vej, og hvis det er tilfældet, så er det også muligt at følge den vej til jobbet. Der

er en lang række uddannelsesmuligheder for ledige. Og det gælder både for ledige med og ledige uden uddannelse.

Alle ledige, der har en uddannelse i forvejen og har været ledige i mindst 9 måneder, kan få uddannelse uden begrænsning i varigheden. For unge under 30 år og ledige over 60 år gælder det efter 6 måneders ledighed.

Alle dagpengemodtagere har derudover ret til at tage 6 ugers selvvalgt uddannelse i den første ledighedsperiode. Uddannelserne kan omfatte så godt som alle AMU-kurser, enkeltfag på erhvervsuddannelserne og voksenuddannelse m.v.

Desuden er det sådan, at hvis den ledige finder et job, som vedkommende næsten kan varetage, er der gode muligheder for uddannelse. Der kan gives tilskud til opkvalificering, som ligger ud over den opkvalificering, som arbejdsgiveren forudsættes at give. Kravene til forudgående ledighed svinger i denne situation med mellem 6 og 12 måneder alt efter, hvilken målgruppe den ansatte tilhører. Der er ingen varighedsbegrænsning for længden af uddannelsen.

Dette gælder for alle ledige. **For ledige, der mangler uddannelse**, er der yderligere en række muligheder.

Først vil jeg nævne voksenlærlingeordningen. Den er målrettet områder med gode beskæftigelsesmuligheder og personer, der ikke har en kompetencegivende uddannelse i forvejen. Uddannelseskravet gælder dog ikke for personer, der har en forældet uddannelse, eller for personer, der har været ledige i mindst 9 måneder (6 måneder for personer under 30 år).

Der er også iværksat et 3-årigt forsøg, hvor ledige uden uddannelse eller med korte eller forældede uddannelser kan få tilbud om vejledning og opkvalificering på dagpenge i mere

11. juni 2010

J.nr. 2010-0009439

Analyse og overvågning/haw

end 6 uger, hvis de ikke umiddelbart kan formidles til arbejde inden for deres faglige område, og der er tale om opkvalificering inden for områder, hvor der er gode eller rigtig gode beskæftigelsesmuligheder.

Derudover kører der et forsøg, hvorefter den ledige kun behøver at have været ledig i 1 eller 3 måneder afhængig af målgruppe, før der gives tilskud til opkvalificering i forbindelse med ansættelse. I disse tilfælde må uddannelsen højst vare 6 uger. Forsøget gælder for personer uden uddannelse og personer med en erhvervsuddannelse eller med en forældet uddannelse.

Ud over mulighederne for at få tilbud om uddannelse på dagpenge, er der en række muligheder for at deltage i forskellig mere grundlæggende uddannelse på folkeskole og lidt højere niveau, samtidig med at man modtager dagpenge

Disse tilbud kan alle kombineres på den ene og den anden måde. Man kan sige, at de kan sættes sammen som en trappe, der bygger op til jobbet.

Det vil sige, at de kortuddannede fx først kan få bragt deres basale færdigheder up-to-date gennem et læsekursus, derefter i uddannelsestilbud modtage egentlig undervisning, og til sidst kan døren åbnes til en virksomhed gennem løntilskud.

Ledige med uddannelse – en faglig eller videregående – har ofte behov for at brede deres viden og deres ønsker om job ud. Her kan konkret erfaring fra en arbejdsplads med løntilskud, jobsøgningskurser og egentlig uddannelse kombineres på vejen mod job.

Men i princippet er mulighederne uendelige, så for at trække det hele lidt ned på jorden, vil jeg gerne komme med tre reelle eksempler, som spørgeren har formuleret sig.

Så helt konkret, **et forløb for en kortuddannet** kunne se ud som følger - og lad mig understrege, at der her er tale om bevidst konstruerede eksempler:

- en murerarbejdsmand, som har arbejdet som sådan i hele sit arbejdsliv, mister sit job hen over vinteren. Han er kommet op i årene og synes, arbejdet er tungt. Men han vil gerne holde kontakten til sit tidligere job på byggepladserne. Og kollegaerne og mester vil gerne have ham tilbage som ansvarlig for sjakkets køkken i skurvognen. Det kræver et hygiejne-kursus. Han er i tvivl, om der er for meget teori, for det med at læse har aldrig været hans stærke side. Så han får mulighed for at få sine færdigheder screenet. Det får han tilbud om allerede første dag, han møder på jobcenteret. Og det viser sig, at han kan mere, end han troede. Han kan nøjes med et læsekursus på dagpenge, så er han klar. Derpå tager han hygiejnekurset på AMU, det varer 6 uger. Hvorefter han så kan begynde i job igen.

Eksemplet viser et forløb, hvor en ledig, der er i risiko for at komme til at gå længe ledig, kombinerer en række redskaber – screening, uddannelse på dagpenge og uddannelse på tilbud.

Så lad mig give et **eksempel på en faglært**:

- en kontoruddannet, som har arbejdet i den samme virksomhed i mange år. Ingen kan regnskabet i virksomheden, som hun kan. Hun blev i sin tid udlært her, og hun har ikke arbejdet andre steder. Men desværre mister hun sit job. Hun vil rigtig gerne blive ved med at arbejde med regnskab. Men hun er lidt usikker – kan hun nu tilstrækkeligt til også at kunne klare jobbet i en anden og ny virksomhed?

11. juni 2010

J.nr. 2010-0009439

Analyse og overvågning/haw

Efter at have søgt forskellige job i en periode, er der en arbejdsgiver, der gerne vil ansætte hende, men som er i tvivl om, om hun helt vil slå til. De aftaler sammen med jobcenteret, at hun kan begynde i løntilskud. Det bliver heldigvis efter en periode på 6 måneder helt klart, at hun har det, arbejdsgiveren skal bruge. Men hun er ikke helt up-to-date i sin brug af virksomhedens regnskabssystem. Derfor aftales det med jobcenteret, at hun kan tage et kursus på den lokale handelsskole. Og derpå bliver hun ansat.

Eksemplet viser en anden mulighed, her kombineres løntilskud og uddannelse. Først åbner løntilskuddet døren i virksomheden, og derefter giver uddannelses tilbuddet mulighed for at blive.

Og så vil jeg slutte af med et **eksempel på en ledig med videreudgående uddannelse:**

- en ung dimittend er lige blevet færdig på universitet. Hun er blevet cand.mag. i engelsk og kommunikation. Hun glæder sig til at undervise på sit gamle gymnasium. Men desværre er der ikke rigtigt nogen åbninger. På et jobsøgningskursus finder hun på Jobnet ud af, at der til gengæld er job som lærervikar i engelsk på hendes gamle folkeskole og andre skoler i kommunen. Først syntes hun ikke rigtigt, det er hende. Hun er jo uddannet til at arbejde på et gymnasium. Men efter en samtale med en coach på kurset, vælger hun at søge. Og hun får timer som vikar. Efter et halvt års tid med timer lidt hist og pist, beslutter hun sig til at blive folkeskolelærer. Det kræver et kort supplement til hendes uddannelse, og skolen tilkendegiver, at den gerne ansætter hende efter endt uddannelse. Så efter et uddannelsesforløb er hun klar.

Dette eksempel viser, hvordan kombinationen af et jobsøgningskursus, der udfordrer forestillingerne om, hvilke job man kan og vil søge, kort beskæftigelse og tilbud om uddan-

11. juni 2010

J.nr. 2010-0009439

Analyse og overvågning/haw

nelse i form af en egentlig omskoling kan føre til job. Som jeg sagde under 2. behandlingen af L 222: Vejen til drømmejobbet går nogle gange via job, som man måske ikke først havde forestillet sig.

Der kunne laves et utal af andre eksempler, mulighederne er der. Og de bruges hver dag. Der gives tilbud til ledige om rigtig meget uddannelse, vejledning og opkvalificering. Jobcentrene brugte alene på et år i 2009 ca. 750 mio. kr. til vejledning og opkvalificering af forsikrede ledige.

Det vigtigste for indsatsen er, at medarbejderen i jobcenteret og den ledige sammen finder det redskab, der i kombination med den lediges jobsøgning bedst hjælper den konkrete ledige i arbejde. De redskaber, der er i jobcenterets værktøjskasse, er blevet forbedret og justeret af regeringen siden 2001. Og derfor er det med en vis stolthed, at jeg kan sige, at selv under den internationale krise, så kommer mellem 30 og 40 pct. af de ledige i job efter 3 måneders ledighed. Og kun meget få er ledige i mere end et år.

Når det er lykkedes for de ledige at komme hurtigt i arbejde, så skyldes det, at jobcentrene har en fuld værktøjskasse med redskaber, der kan understøtte den lediges vej i job. De redskaber kan bruges i uendeligt mange kombinationer. Og det er vigtigt at holde fast i, at tilbuddene skal fastlægges ud fra den enkelte lediges ønsker og forudsætninger.

Og når det er lykkedes så godt at få ledige i job, så skyldes det netop, at regeringen ikke har siddet på hænderne og set passivt til. Tværtimod har vi - som sagt - løbende justeret redskaberne til at hjælpe de ledige.

Det glemmes ofte meget belejligt af S-SF, at regeringen løbende og massivt har sat ind for at få mennesker i job. Men lad mig opfriske hukommelsen. Siden 2001 er vi gået fra et

11. juni 2010

J.nr. 2010-0009439

Analyse og overvågning/haw

regime med en helt passiv indledende periode til en indsats, hvor målet er at få den ledige i gang med det samme. Den udvikling har vi fortsat, sådan at vi med en tidlig og aktiv indsats med jobrettede tilbud kan sikre den ledige en så kort periode på dagpenge som muligt.

Og selvom ledigheden er steget, får flere ledige i dag en tidlig aktiv indsats end for to år siden. I slutningen af 2007 var det under en fjerdedel af dagpengemodtagerne, som fik et aktivt tilbud inden tre måneder, mens det i slutningen af 2009 var over 30 pct.

Lad mig også helt konkret minde om de seneste to tiltag, som regeringen har taget; Ungeaftalen og langtidsledigheds-pakken.

I efteråret 2009 indgik vi i regeringen en aftale om "Flere unge i uddannelse og job" med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre. En aftale, som giver endnu bedre muligheder for en aktiv og målrettet indsats for, at unge kommer i uddannelse eller job.

Med aftalen styrker vi indsatsen over for unge med i alt 2,3 milliarder kroner. På beskæftigelsesområdet blev partierne enige om initiativer for knap ½ mia. kr., der skal hjælpe unge ledige i gang med en uddannelse eller i job.

Et element i aftalen er en styrkelse af de unges grundlæggende skolefærdigheder. Med aftalen er der afsat knap 140 mio. kr., som skal bruges til at screene de unges læse- og skrivefærdigheder og give jobcentrene gode rammer for at kunne tilbyde de unge opkvalificerende læse-, skrive- og regnekurser. Flere unge skal have hjælp, så de kan blive bedre til at læse og skrive. Det er en væsentlig forudsætning for, at de kan gå i gang med en kompetencegivende uddannelse eller få et ordinært job.

11. juni 2010

J.nr. 2010-0009439

Analyse og overvågning/haw

Lad mig også sige lidt om langtidsledighedspakken. Den stigende langtidsledighed er en meget vigtig udfordring i øjeblikket. At være langtidsledig er en alvorlig og ubehagelig situation for den enkelte: Kompetencerne rustner, og selvværdet mistes, efterhånden som månederne går.

Derfor er jeg faktisk rigtig stolt af, at det er lykkedes at få landet en god og solid pakke sammen med Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Liberal Alliance og Per Ørum Jørgensen om 7 initiativer, der alle vil medvirke til at forebygge og bekæmpe langtidsledighed. Vi sætter faktisk knap ½ milliard kroner af til formålet.

Og de er givet godt ud. Jeg kan fx nævne, at godt 15.000 flere ledige helt konkret får mulighed for at få de basale regne- og læsefærdigheder, som de aldrig fik i skolen.

Vi sætter over en kvart milliard kroner af til uddannelse og kompetenceløft af de ledige. Det vil give rigtig mange ledige en mulighed for at få bedre fodfæste på arbejdsmarkedet.

Vi giver også kommunerne en vitaminindsprøjtning i form af en pose penge til at ansætte flere virksomhedskonsulenter og sikre en tættere kontakt med de langtidsledige. Vi ved, at en aktiv virksomhedsrettet indsats ofte er den hurtigste vej tilbage i job.

Men her er det jo, at kæden knækker. For her sidder vi i et samråd, der handler om, hvad man kan give af uddannelse, for at ledige ikke falder ud af dagpengesystemet. Men de, der har taget initiativ til samrådet - de vil ikke være med til at forbedre indsatsen for de ledige.

Lad mig minde om, at af de syv initiativer, der er i pakken, så er det kun to - et om ekstrastøtte til mentorer og et om

TALE

11. juni 2010

J.nr. 2010-0009439

Analyse og overvågning/haw

virksomhedsnetværk og kompetenceafklaring af ledige - der ikke indgik i LO's og DA's forslagspakke. Så det klinger ærlig talt hult med den interesse for de ledige og med ønsket om at bekæmpe langtidsledigheden.

Så lad mig slutte af med at slå fast, at det ikke er målet med beskæftigelsesindsatsen, at ledige kan være på dagpenge i 4 år. Det er målet, at de skal i job. Og det mål nås gennem en fælles og individuel tilrettelagt indsats i en dialog mellem jobcenteret og den ledige.